

Posudek vedoucí práce

Alena Růžičková – Žité psaní v *Uličkách paměti* Conceição Evaristové, 2024

FF UK, 33 stran

Alena Růžičková se v odevzdané bakalářské práci rozhodla zabývat tvorbou současné brazilské autorky Conceição Evaristo(vé) a soustředit se zejména na jí zavedený specifický literární koncept nazvaný „escrivivência“. Ten autorka práce do češtiny, ve spolupráci s konzultantkou dr. Šárkou Grauovou, velmi vhodně překládá jako „žité psaní“. Otázkou je, zda do češtiny přechylovat jméno spisovatelky, která svůj literární i akademický život zasvětila boji za inkluzi, za emancipaci Afro-Brazilců a zejména Afro-Brazilek, zvláště pokud toto aktuálně umožňuje česká pravopisná norma. Alena Růžičková ve své práci představuje koncept „žitého psaní“ skrze analýzu struktury, tématu a postav románu *Uličky paměti* napsaného v osmdesátých letech minulého století, ale vydaného v Brazílii až v roce 2006.

Z hlediska zpracování hodnotím tuto bakalářskou práci jako mimořádnou. Ač je psaná velmi stručným až úsečným jazykem, je přímo nabitá fakty, je čtivá, je do ní zapracované výrazné množství striktně relevantní sekundární literatury. V mnohých bodech je práce přímo osvětlová, protože se zabývá v českém prostředí nepříliš zmiňovaným pojmem brazilských vyloučených lokalit, tzv. favel a jejich zobrazení v literatuře. Práce je pojatá jako obsáhlá esej, čemuž odpovídá i nezvyklé nečíslování podkapitol, nastiňuje otázky, výborně argumentuje, příkladně dochází k závěrům. Kromě zjevného okouzlení tématem je u textu Aleny Růžičkové nutné poukázat na fakt, že kromě slovenského překladu románu *Uličky paměti* a jedné sociologicky příbuzné magisterské práce, bylo čerpáno pouze z obsahově nesnadných, i často díky zobrazované afrobrazilské komunitě jazykově specifických, portugalských a anglických zdrojů.

Práce je vhodně rozdělená do tří kapitol. První se věnuje vymezení pojmu favela, druhá popisuje život a dílo Conceição Evaristo(vé) a třetí, část stěžejní, metodou „close reading“ analyzuje román *Uličky paměti* s orientací zejména na předřazený koncept „žitého psaní“. Je škoda, že Růžičková pro názvy podkapitol vybrala velmi vágní a čtenářsky neatraktivní názvy jako např.: „Výstavba románu“ (s. 19). Úroveň a vedení analýzy v mnohém překračuje nároky kladené na bakalářskou práci, téma by si jistě zasloužilo rozpracování během magisterského studia či po úpravách do formy odborného článku.

U obhajoby bych poprosila o širší představení protagonistky románu Marii Novy z hlediska autofikce.

Předkládaná bakalářská práce má však žel i několik výrazných nedostatků. Mezi ty obsahové bych zařadila např.: citát ze s. 8: „Od románu *Vyloučená místnost* [Quarto de Despejo, 1960] Caroliny Marii de Jesus“... Tento román od autorky, jejíž jméno Růžičková naopak nepřechyluje, byl v roce 1964 přeložený do češtiny Vlastou Havlínovou pod názvem *Smetišť*. Mezi nedostatky stylistické patří občasné překlepy a šroubovanost některých souvětí, která jsou na hranici porozumění, např.: „Tváří v tvář těmto událostem, dějinám obsaženým v učebnicích, dějinám vyprávěným učitelkou a příběhům vyprávěným další postavou románu, Bondade, si Maria Nova utvářela vlastní paměť asociovanou s pamětí utlačovaného lidu, který se nedostává dostatečný prostor se vyjádřit.“ (s. 23) Dalším, spíše estetickým nešvarem

jsou nesterjně ohraničené odstavce a delší citace v textu. Na s. 15 je do češtiny přeložená báseň (mimoходом velmi zdařile), ale není uvedeno, zda za překladem stojí sama autorka práce. Rozkolísané je psané uvozovek ve formátu jako české, portugalské či anglické, stejně tak varianty slova afrobrazilský /afro-brazilský. Závažnější jsou ovšem nedostatky formální, mezi které patří absence resumé v češtině a portugalštině a především nedostatečná délka práce, které do předepsaného limitu chybí minimálně sedm stran.

Navzdory výše uvedeným výtkám považuji odevzdanou bakalářskou práci Aleny Růžičkové za zdařilou a přínosnou. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení *velmi dobře*.

V Praze, 28. 1. 2024

Mgr. Karolina Válová, Ph.D.